

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Божидар Иванов Йорданов, доктор
Факултет по дентална медицина, МУ – София
Ръководител на Център по дентална имплантология

Относно дисертационен труд на тема: **“Връзка на пародонталния статус и пародонталната инфекция с коронарната болест”** за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ на **д-р Атанаска Атанасова Няголова**, докторант в катедра Пародонтология и дентална имплантология, Факултет по дентална медицина, Медицински университет – Варна

Научен ръководител: проф. д-р Стефан Василев Пеев, д.м.н.

I. Обща характеристика и актуалност на темата

Темата на дисертационния труд на д-р Атанаска Няголова е изключително актуална, тъй като засяга един от най-дискутираните въпроси в съвременната научна литература – взаимовръзката между локализирани хронични възпалителни процеси и системни заболявания. В частност, трудът разглежда потенциалната връзка между пародонталния статус и тежестта на коронарната артериална болест (КАБ).

Анализът на патогенезата на атеросклерозата в контекста на хроничните орални инфекции като пародонтит, е от особена важност предвид нарастващата заболеваемост и смъртност от сърдечносъдови заболявания в глобален и национален мащаб. Авторът подхожда към темата с необходимата научна дълбочина, съчетавайки дентално-медицинска, микробиологична и кардиологична перспектива.

II. Структура и обем на дисертационния труд

Дисертационният труд е написан на 173 страници, съдържа 44 фигури, 29 таблици и 5 приложения. Цитираните 391 литературни източника отразяват задълбоченото запознаване с актуалното научно знание в областта, като 388 са на латиница, което е показател за активна връзка с международната научна общност.

Структурата на труда е напълно съобразена с академичните стандарти, като включва:

- Въведение
- Цел и задачи

- Материали и методи
- Резултати
- Обсъждане
- Заключение, изводи и приноси

Целта е логичен извод от прецизния анализ на литературния обзор - Да се изследва връзката между пародонталния статус, микробиологичния профил на пародонталната инфекция и наличието и тежестта на коронарната артериална болест. **Целта и задачите**, Формулираните задачи са достатъчни за представяне и детайлно обсъждане на проблемите, свързани с изследването на пародонталния статус и взаимовръзката с коронарната артериална болест.

По всяка от задачите е представен достатъчен **материал** и са разработени собствени изследвания за постигане на достоверни резултати и обективни изводи.

Авторефератът отговаря напълно на съдържанието на дисертационния труд и е разработен съобразно възприетите у нас академични изисквания. Представените в него таблици, фигури и диаграми дават достатъчна информация за проведените изследвания и получените резултати.

III. Методология на изследването

Проучването е срезово, клинично и микробиологично, проведено сред 199 пациенти, подложени на селективна коронарна ангиография във Втора клиника по кардиология към УМБАЛ „Св. Марина“, МУ – Варна.

Научният подход включва:

- **Клинична оценка на пародонтален статус** (BoP, PI, PPD, CAL, фуркации).
- **Молекулярно-биологичен анализ** чрез PET-тест за откриване на *P. gingivalis*, *T. denticola* и *A. actinomycetemcomitans*.
- **Кардиологично оценяване чрез SYNTAX Score I** – обективна скала за тежестта на коронарната болест.
- **Статистическа обработка** на резултатите с помощта на jamovi, използвайки Spearman корелационен анализ.

Този мултидисциплинарен подход е **добре обоснован и последователен**, позволяващ да се изведат достоверни зависимости между дентално-медицинското и кардиологичното здраве.

IV. Изпълнение на основните задачи и резултати

Резултатите, представени в дисертацията, са **обстойно анализирани**, онагледени с графики и статистически обосновани. Основните изводи са следните:

- **Над 92%** от пациентите имат пародонтит, като **54% са с тежка форма**.
- *P. gingivalis* и *T. denticola* са изолирани в преобладаващата част от пробите, като се наблюдава **положителна корелация с показателите за възпаление и тъканна деструкция**.
- Установено е, че пациентите с **по-висок микробиален товар** имат **по-високи стойности на SYNTAX Score**, което насочва към **връзка между тежестта на пародонтита и степента на коронарна патология**.
- По-голям брой изолирани патогени е свързан с **по-изразена клинична загуба на прикрепване (CAL)** – важен индикатор за пародонтална деструкция.
- Наблюдава се **значим синергизъм** между *P. gingivalis* и *T. denticola*, като съвместното им присъствие води до по-изразени клинични прояви.

Получените **резултати** по всички задачи са достоверни и добре анализирани.

V. Дискусия и интерпретация

Обсъждането е **научно аргументирано**, с богат сравнителен анализ на резултатите от други автори. Авторката не само потвърждава налични хипотези в литературата, но и предлага оригинални интерпретации, базирани на собствения клиничен материал.

Особено ценно е, че в дисертацията се отчита възможната споделена коморбидност между пародонтит и КАБ, но също така се поставя акцент върху нуждата от надлъжни изследвания, които да утвърдят причинно-следствена връзка.

VI. Научно-приложни приноси

Оригинални приноси:

1. Установена е **връзка между микробиологичния пародонтален профил и тежестта на коронарната патология**.
2. Предложена е **нова интерпретация на SYNTAX Score в контекста на оралното здраве**.
3. Представен е **РЕТ-тест като диагностичен инструмент** с потенциал за включване в кардиологичен скрининг.

4. Разработен е **алгоритъм за клинична интерпретация** на резултати при комбинирана диагностика на пародонтит и КАБ.

Потвърдителни приноси:

1. Потвърдена е **честата коизолация** на *P. gingivalis* и *T. denticola* при тежки случаи.
2. Подкрепена е тезата за **локално възпаление с системен ефект**.
3. Данните потвърждават, че **пародонталната инфекция може да влошава сърдечносъдовата прогноза**.

VII. Заключение и оценка

Дисертационният труд на **д-р Атанаска Атанасова Няголова** на тема **“Връзка на пародонталния статус и пародонталната инфекция с коронарната болест”** е лично дело на автора, завършена, самостоятелна и задълбочена научна разработка с висока теоретична и практическа стойност, която отговаря напълно на критериите за присъждане на ОНС „доктор“.

Давам своята цялостна положителна оценка относно дисертацията и ще гласувам убедено с **„Да“** за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на **д-р Атанаска Атанасова Няголова**.

Дата: 23.09.2025 г.

гр. София

РЕЦЕНЗЕНТ:

Заличено на основание чл. 5, §1, б. „В“ от Регламент (ЕС) 2016/679
--

проф. д-р Божидар Йорданов, доктор